

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	18 Mehefin 2026
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau cyhoeddus ar gyfer holl Gynghorau Cymru gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Hysbysu'r Pwyllgor am benderfyniadau Cymru gyfan a gyhoeddwyd ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ionawr 2026 a 30 Ebrill 2026
ADRODDIAD GAN:	Gurvynda Paddan-White Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a Dirprwy Swyddog Monitro (Locwm)
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.llyw.cymru

1. CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad hwn yn rhoi crynodeb o'r wybodaeth a gyhoeddwyd o dan y pennawd "Ein Canfyddiadau" ar wefan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC) ar gyfer y misoedd Ionawr 2026 hyd at Ebrill 2026 yn gysylltiedig â materion Cod Ymddygiad yn unig [**ATODIAD 1**]. Roedd un mater yn ystod y cyfnod hwn.

2. CYLCHLYTHYR CHWARTEROL

Gellir gweld y cylchlythyr ar gyfer y cyfnod rhwng Hydref a Rhagfyr 2025 'yma'

3. ARGYMHELLIAD

Bod Cadeirydd y Pwyllgor Safonau'n arwain trafodaeth ar unrhyw faterion sydd o ddiddordeb yn **ATODIAD 1**.

ATODIADAU:

1	Crynodeb o'r wybodaeth a gyhoeddwyd o dan y pennawd " <u>Ein Canfyddiadau</u> " ar wefan <u>Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC)</u> ar gyfer y misoedd Ionawr 2026 hyd at Ebrill 2026 yn gysylltiedig â materion Cod Ymddygiad yn unig.
2	Crynodeb o bwerau OGCC mewn perthynas â chwynion Cod Ymddygiad.

ATODIAD 1 - CRYNODEB O BWERAU

Mae OGCC yn gweithredu pwerau “sifft gyntaf” dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000, sy'n gosod dyletswydd ar OGCC i ystyried cwynion y gallai aelodau awdurdodau lleol yng Nghymru fod wedi torri eu cod ymddygiad. Mae awdurdodaeth OGCC yn cynnwys cynghorau sir a chynghorau tref a chymuned.

Ar ôl derbyn cwyn, mae OGCC yn gweithredu prawf trothwy er mwyn gweld a ddylid ymchwilio i'r gŵyn ai pheidio. Mae'r prawf trothwy yn cynnwys bodloni OGCC:

- Bod tystiolaeth i awgrymu y gallai'r cod ymddygiad fod wedi cael ei dorri; a
- Bod y mater yn ddigon difrifol fel ei fod o fudd i'r cyhoedd bod ymchwiliad yn cael ei agor.

Yn dilyn agor ymchwiliad, gallai OGCC ddod i un o bedwar canlyniad o dan Adran 69 Deddf Llywodraeth Leol 2000 sef:

- (1) Nad oes unrhyw dystiolaeth bod cod ymddygiad yr awdurdod wedi cael ei dorri;
- (2) Nad oes angen cymryd unrhyw gamau pellach mewn perthynas â'r materion a oedd yn destun yr ymchwiliad;
- (3) Y dylid cyfeirio'r mater at swyddog monitro'r awdurdod ar gyfer ystyriaeth y pwyllgor safonau; neu
- (4) Bod y mater yn cael ei gyfeirio at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer penderfyniad drwy driwlynlys (bydd hyn yn digwydd mewn achosion mwy difrifol fel arfer).

Os yw (3) neu (4) uchod yn berthnasol, bydd OGCC yn cyflwyno ei adroddiad i'r pwyllgor safonau lleol neu Banel Dyfarnu Cymru (PDC) a lle'r pwyllgor, neu driwlynlys achos ar ran PDC, yw cynnal gwrandawriad er mwyn ystyried y dystiolaeth a gwneud penderfyniad terfynol a gafodd y cod ymddygiad ei dorri ai peidio, ac os hynny, a ddylid rhoi cosb a beth ddylid ei roi fel cosb.

Mae gan bwyllgorau safonau awdurdod statudol i wahardd cynghorwyr am gyfnodau hyd at 6 mis. Does gan bwyllgorau safonau ddim pwerau anghymhwysu, a lle bydd canfyddiadau o dorri rheolau, byddant yn ceisio rhoi cosb sy'n briodol ar gyfer y drosedd. Bydd hyn yn aml iawn yn gerydd (cerydd cyhoeddus) neu'n argymhelliad o hyfforddiant/ymrwymiad/cyfringu ayb.

Mae gan driwlynlys achos awdurdod i wahardd cynghorydd am hyd at 12 mis ac anghymhwysu hyd at 5 mlynedd.

ATODIAD 2

Manylion am yr achos	Prif Ffeithiau	Prif Ganfyddiadau	Dysgu
<p>202307895</p> <p>Cyngor Sir y Fflint</p> <p>Pwnc: Datgelu a chofrestru buddiant</p>	<p>Honnwyd bod yr Aelod wedi ymddwyn yn amharchus a difriol tuag at swyddogion y Cyngor yn ystod y cyfnod yn arwain at bleidlais y Cyngor ar ei Gynllun Datblygu Lleol ("CDLI"); fod yr Aelod wedi ceisio dylanwadu'n amhriodol ar bleidlais aelodau eraill y Cyngor ac nad oedd wedi datgelu buddiant personol oedd yn rhagfarnu yn y CDLI.</p> <p>Honnwyd hefyd nad oedd yr Aelod wedi datgan diddordeb personol oedd yn rhagfarnu yn ystod cyfarfod o'r Cyngor a gynhaliwyd ar 24 Ionawr 2023, pan bleidleisiodd y Cyngor o blaid cymeradwyo'r CDLI.</p>	<p>Dim angen gweithredu</p> <p>Canfu'r Ombwdsmon nad oedd ymddygiad yr Aelod yn ystod y cyfnod cyn pleidlais y Cyngor ar y CDLI gyfystyr â thorri'r Cod.</p>	<p>Roedd yr Aelod wedi gwneud cais am ganiatâd arbennig gan y Pwyllgor Safonau mewn perthynas â'r cais cynllunio perthnasol, gan arddangos gwell ymwybyddiaeth o'i rwymedigaethau o dan y Cod ac roedd ei ymddygiad wedi hynny, mewn perthynas â buddiannau, yn briodol, ar ôl iddo dderbyn cyngor clir gan y Swyddog Monitro mae'n debyg.</p>